

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi opettajankoulutuslain kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 28 päivänä syyskuuta 1999 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi opettajankoulutuslain kumoamisesta (HE 74/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Arvo Jäppinen ja opetusneuvos Armi Mikkola, opetusministeriö

- projektipäällikkö Olli Luukkainen, Opetushallitus
- professori Juhani Hytönen, Helsingin yliopisto
- FT Eero Ropo, Hämeenlinnan opettajankoulutuslaitos
- rehtori Timo Lappi, Oulun normaalikoulu
- rehtori Lauri Piilola, Tampereen normaalikoulu
- koulutuspoliittinen sihteeri Marja-Leena Iso-mursu, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että 10 päivänä joulukuuta 1971 annettu opettajankoulutuslaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen kumotaan. Tällöin lakkaa yliopistojen opettajankoulutusyksikön lehtorin virkaan ja harjoittelukoulujen rehtorin ja lehtorin virkaan kuuluva oikeus ja velvollisuus virkavapauteen opiskelua varten. Tämä täydennyskoulutusjärjestelmä, joka on pe-

rustunut määräajoin toistuvaan paikalliseen opintolukukauteen, on ollut keskeytyneenä 1 päivästä elokuuta 1994. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2000 alusta.

Esitys liittyy vuoden 2000 talousarvioesityseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Opettajankoulutuslain säännökset

ovat menettäneet merkityksensä lukuunottamatta opintolukukautta koskevaa 11 §:ää, jonka soveltaminen on ollut keskeytyneenä 1.8.1994 lähtien. Opintolukukauden monivuotisen keskeytyksen aikana on kehitetty muita tapoja opettajankouluttajien ammattitaidon pitämiseksi ajan

tasalla. Sivistysvaliokunta yhtyy hallituksen esityksen perusteluissa todettuun siitä, että opintolukukauden ottamista uudelleen käyttöön ei pidetä tarpeellisenä, joten opettajankoulutuslaki voidaan kumota.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan opetusministeriöllä on tarkoitus vastaisuudessaakin tukea taloudellisesti opettajankouluttajien täydennyskoulutusta. Tuettavan koulutuksen sisältöalueita olisivat muun muassa opetusharjoittelun ohjaus ja kehittäminen. Lähivuosina on myös tarkoitus tukea koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian toimeenpanoa edistävää opettajankouluttajien täydennyskoulutusta.

Sivistysvaliokunta on viime vuosina useissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota opettajankoulutukseen ja erityisesti opettajien täydennyskoulutukseen. Valiokunta viittaa muun muassa mietinnössään SiVM 15/1996 vp sekä lausunnoissaan SiVL 1/1996 vp, SiVL 2/1996 vp sekä SiVL 7/1996 vp todettuun. Eduskunta on muun muassa edellyttänyt, että opettajankoulutusyksiköiden ja harjoittelukoulujen rehtoreiden ja lehtoreiden virkavapausjärjestelmää kehitetään kokonaisuutena ottaen huomioon eri kouluttautumismahdollisuudet, muun muassa opettajankouluttajien erikoistumisohjelma ja muu täydennyskoulutus sekä vuorotteluvapaa. Valiokunta on korostanut sitä, että opettajilla tulee olla sekä oikeus että velvollisuus osallistua pitkäkestoiseen ja tavoitteelliseen täydennyskoulutukseen. Opettajien täydennyskoulutuksen tulisi muodostaa entistä johdonmukaisempi ja systemaattisempi osa korkeaa ammattitaitoa vaativassa tehtäväkokonaisuudessa. Hyvin suunnitellut pitkäkestoiset koulutusjaksot tulisi taata kaikille opettajille, ei vaan aktiivisesti niille hakeutuville. Edelleen valiokunta on korostanut sitä, että valtion tehtävänä on huolehtia siitä täydennyskoulutuksesta, joka tukee koulutuspolitiikan painopistealueiden toteuttamista ja vastaa koulutuspoliittisista uudistuksista johtuviin koulu-

tustarpeisiin. Sen sijaan vastuu opetushenkilöstön ammattitaidon yleisestä ajan tasalla pitämisestä on opettajalla itsellään ja hänen työnantajallaan.

Valiokunta ei tässä yhteydessä ota yksityiskohtaista kantaa siihen, millaiseksi yliopistojen opettajankouluttajien täydennyskoulutusjärjestelmä tulee kehittää. Valiokunta tulee myöhemmin käsittelemään opettajankoulutusta kokonaisuudessaan. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä selvittää mahdollisuudet sisällyttää opettajankouluttajien täydennyskoulutusta koskevat säännökset yliopistoasetukseen. Valiokunta kuitenkin toteaa, että opettajankouluttajien tehtäväkuva on viime vuosien aikana laajentunut voimakkaasti perusopetuksesta ja opetusharjoittelun ohjauksesta täydennyskoulutukseen. Harjoittelukoulujen keskeisenä tehtävänä on myös toimia yliopistollisina kokeilu- ja kehittämiskouluina, jotka osaltaan voivat turvata laadukkaan opettajankoulutuksen järjestämistä. Jotta opettajankoulutusyksiköt ja harjoittelukoulut voivat selvitä nykyajan vaatimusten mukaisista tehtävistään, tulee opettajankouluttajina toimivien opettajien täydennyskoulutukseen panostaa voimakkaasti. Valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi tätä koskevan lausuman.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii pikaisesti opettajankouluttajien jatko- ja täydennyskoulutusohjelman ja että ohjelman toteuttamiseen varataan vuosittain riittävät määrärahat.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Markku Markkula /kok
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Margareta Pietikäinen /r
	Tapio Karjalainen /sd	Osmo Puhakka /kesk
	Tanja Karpela /kesk	Leena Rauhala /skl
	Jyrki Katainen /kok	Säde Tahvanainen /sd
	Inkeri Kerola /kesk	Irja Tulonen /kok
	Ossi Korteniemi /kesk	Unto Valpas /vas
	Irina Krohn /vihr	Pia Viitanen /sd.
	Lauri Kähkönen /sd	